

KUSTANTAMO
HELMIVYÖ

SORMIUS

MIKAEL HUKKA

Sormus

Mikael Hukka

Sormus

Kustantamo Helmivyö

Turku 2022

Mikael Hukka: Sormus

ISBN 978-952-7469-13-2

Painopaikka: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

Esipuhe

Koen tarpeelliseksi muotoilla kainon selitysosan teokseen, jonka työstämiseen olen henkilökohtaisesti osallistunut vain vajavaisessa määrin. Erikoiden kirjaseen varhainen käsikirjoitus ojennettiin minulle ensimmäisen kerran ennen koronailmiötä Tampereella, hengellisiin ilmiöihin keskittyvässä tapahtumassa, jossa ajauduin keskusteluun englanninkielistä teostaan kaupanneen intialaismiehen kanssa. Ilmeisesti paperinivaska oli ainoa kopio kirjasta, ja koska mies kertoi olevansa vaikeuksissa ja luultavimmin pian työtön, säälin häntä.

Tätä taustaa vasten tuntuu hankalalta julkaista teos omalla nimelläni ja vielä hankalammalta väittää tarinan olevan tosi, voinhan selvästi nähdä sen olevan tekaistu, vaikka mies vakuutti tehneensä vakavaa toimittajantyötä kertomuksen taustojen selvittämiseksi. Hassua on, ettei hän itse tunnu olevan lainkaan vakuuttunut asioiden mystisyydestä, vaikka tarinan realistinen tulkinta vaatii uskonnollista maailmankuvaa tai vähintään vankkaa kotalonuskoo. Tampereen tapahtuman jälkeen olen kuitenkin ehtinyt ystävystyä hänen kanssaan, tarjota tekstiä tuttavani käännettäväksi, muotoilla näin valmistunutta suomennosta kaunokirjallisesti edus-

tavampaan asuun ja napsia pois satunnaisia ylilyöntejä, jolloin voin sanoa kiintyneeni teokseen, vaikka en pidä sen käänteitä uskottavina tai juonenkuljetusta ideologiaaltaan sataprosenttisen läheisenä.

Jos kuitenkin jotain jaan teoksen alkuperäisen luojan kanssa, niin olkoon se into vapaata luovuutta kohtaan. Kyseessä on samanaikaisesti sekä varsin pienimuotoinen ja perinteinen että täysin hallitsematon teos, jolloin saan jonkinmoista mielihyvää sen saattamisesta julkaisukuntoon, astunhan näin väistämättä kaikkien varpaille.

En kuitenkaan halua tuhlata aikaanne turhilla jorinoilla, joten päästän kirjasen osaksi historian satunnaista pyörrettä, jossa se saa vapaasti toteuttaa tihutöitään.

Helsingissä 28.11.2021

Mikael Hukka

1.

”He elivät elämänsä onnellisena loppuun saakka”, oli painokas mutta äänetön huokaisu, joka puhalteli ulos paikallisasukkaiden huulten väleistä, kun koitti Hännikäisen isännän vanhimman pojan avioon astumisen aika kypsässä 43 vuoden iässä. Värittömästi juhlapäivän varmistumisen jälkeen tilattiin Hännikäisten sukutilan pihaan suuri herätysjuhlilla käytössä ollut telta, joka koristeltiin asiaankuuluvien röyhelöiden ja kukka-asetelmin.

Näistä juhlista, joiden tarkempi kuvailu ei tässä kohdin liene tarpeen, muistettiin jälkeensä vain katkelmallisia hetkiä: se vesipulloksi naamioitu viinapullo, jonka sulhasen eno oli, vastoin kaikkia säädöksiä, salakuljettanut mukanaan; se kalanruotoinen oksennus, johon bestman liukastui, niin että saira-auto oli kutsuttava paikalle; se sulhasen salaperäinen seuralainen, joka selitettiin ex-tangokuningattareksi, jota ei ollut kruunattu äänestyssoitaasin vuoksi ja joka flunssan takia ei voinutkaan esiintyä; ja se suuri lintu, joka kuulopuheiden mukaan oli varastanut morsiamen äidin hatun, joka myöhemmin löytyi teltasta siltä paikalta, johon rouva oli hääpuheen aikana nukahtanut.

Rämisevällä vuoden 1958 Chevroletilla, joka vuosikymmeniä sitten oli saatu Amerikan tuliaisina, tuore hääpari poistui juhlahumusta paikallinen viinaanmenevä taksikuski kuljettajanaan. Mutta kuten vihkiparin tarkemmin tunteneet olivat jo ennen häitä ounastelleet, puhkesi tuoreen pariskunnan välille riita heti, kun auto oli poukkoillut pois töyssyiseltä pihatieltä. Kun miehen silmä vältti, liu’utti tuore Rouva Hännikäinen sormestaan kalliin kultasormuksen ja tipautti sen tielle sääliä tuntematta. Auto jatkoi matkaansa läpi metsäisen tienoon kohti epävarmaa ja esiriputonta horisonttia.

Loppumatkan pariskunta istui vaiti.

2.

Kalareissultaan saapumassa ollut, vapaaehtoisen järjestyksenvalvojan tointa työttömyytensä ohessa hutiloanut elämäntapafilosofi ja entinen taekwondon harrastelijamestari Risto Vitikko törmäsi sormukseen ajeltuaan sen päältä jonkun huligaanin aikoinaan vinoon vääntämällä pyörällään. Ristolle sormus edusti arvotonta rihkamaa, josta voisi korkeintaan olla käytännön hyötyä. Se oli ulkoiseen kauneuteen takertuneen ja konkreettisen todellisuuden unohtaneen nykyajan symboli. ”Tällasseen turhuuteenko ne nykyään pistää rahansa, ku voit-
tas vaikka luontua suojella”, mies puhisi.

Hän asetteli sormuksen vanhentuneen romun (moottoriveneiden moottoreita, pyöränosia, erilaisia kojeita) täyttämän pihansa keskeltä pilkottavalle kannolle ja harjoitteli tarkkuusammuntaa .308 Win -kaliiperin metsästyskiväärillään (ja näin toimiessaan hän oli ennen muuta ihminen, vain ihminen, ei muuta). Useiden yrittämien jälkeen seurasi viimein osuma, mikä lennätti uutuuttaan hehkuvan liitonsinetin talon räystäälle ja näin miehen tavoittamattomiin. Eipä kultapala sen koommin miehen ajatuksiin palannutkaan: mikä lie turistihely.

3.

Vitikon kotitalon räystäällä sai sormus viettää rauhaisaa eloaan lähes koko alkukesän, kunnes harjakaton rakenteiden alla piileskellyt myöhäinen ter-vapääsky nappasi sen syystä tai toisesta pesänrakennustarpeisiinsa.

Miksi luontokappale näin kovin myöhään suoritti jälkeläistensä hyvinvoinnin kannalta välttämättömiä toimenpiteitä? Oliko lintu kadottanut sisäisen kompassinsa vai jokin muu seikkako sai sen houreilemaan ja harhailemaan? Miten epäkäytännöllistä! Ja mihin tämä siivekäs otus tarvitsi juuri sormusta? Varsin hyödytön se oli osana pesän muuta varustusta, kuten lintu itsekin tuntui viimein oivaltavan. Se tarttui terävällä nokallaan kultapalaan ja heilautti sen komeassa kaaressa läheiseen lätäköön.

Ehkä tuo pieni jalometallirinkula edusti olen-nolle hetken huvia, miellyttävää turhanpäiväisyyttä, johon selviytymiskamppailun säpsäyttämä elonkierto kovin harvoin hairautui. Saalistusten, soidinmenojen ja siveettömyyksien kaoottinen kaavamaisuus kaatui. Minuuttien matkan ajan kaikki oli majesteettisesti mieltä vailla.

4.

Kauaa ei tarvinnut kultapalan kärsiä kosteasta kohalostaan, kun arka käsi jo kauhoi sakeaa vettä ja osui itse arvoesineeseen. Lapselle jokainen yllättävä löytö on aito aarre, lupaus uudesta leikistä, jonka karttamerkintöjä historia ei tunne. Niin tässäkin tapauksessa.

Vitikon ex-vaimon, joka oli saapunut, tahallaan tietenkään, riitelemään elatusmaksuista, joiden järjestelyistä oli tehty epävirallinen sopimus jo vuosia sitten, mutta joista nainen tarkoituksenmukaisesti löysi miltei joka kuukausi jotakin valitettavaa, terävä huuto keskeytti sormuksen pyörityksen. Taiseluntahtoista voimaa puhkuen äiti kiskoi poikansa autoon ja satoi hänet turvaistuimeen (ja näin toimiessaan hän oli ennen muuta ihminen).

Tarinamme pääkohde sen sijaan vieräi iloisesti ja huolia vailla etuistuimen alle. Vallattoman vapaalta vaikutti tuona hetkenä ja noissa olosuhteissa tuo ihmisiä toisiinsa sitova objekti.

5.

Aina loppukesään asti sai sormus kieriskellä penkin alla kuin itseään häpeillen, kunnes eräänä sunnuntaiaamuna Vitikon ex-vaimo Anni suoritti suursiivouksen: kaikki irtaimisto, perusmööpeleistä lähtien, kannettiin aggressiivisen puhinan säestämänä nurmelle, josta ylimääräinen roina nostettiin roskalavalle. Myös perheen keskenkasvuinen ja huonosti koulutettu labradorinnoutaja Roope juoksenteli ulkona vapaasti aina siihen saakka, kunnes se vallattomalla nuoruudeninnollaan sai ärsytettyä naapurin amerikanbulldoggin kyräilevään valtataisteluun. Pian tämän jälkeen koira lukittiin autoon.

Vasta muutamia päiviä tapahtuman jälkeen Anni, joka yleensä oli tarkka kaikesta ja kontrolloi kaikkea, huomasi koiransa alakulon ja pihisevän, katkonaisen hengityksen. Nainen vihasi sotkevaa luontokappaletta, joka edusti kaikkein sattumanvaraisinta osaa olevaisesta. Hän ei muutoinkaan osoittanut erityistä sääliä luonnoneläjiä kohtaan, niin että naisen mielestä olisi ollut lähinnä huvittavaa, jos kaikki maailman metsät olisi päällystetty asfaltilla hippien kiusaksi. Mutta tuona yksittäisenä kaavamaisuudet rikkovana hetkenä hän ei voinut pitää sellä sääliään.

Näytti siltä kuin tuo mitään pelkäämätön otus olisi vihdoinkin kohdannut voittajansa (autossa päätösmästä rimpuillessaan ja uikuttaessaan).

6.

Tottunein ja tylsistynein liikkein lihaksikas ja kaljun päänsä näkyvästi tatuoinut eläinlääkäri Kaisa Laamanen kaivoi kultapalan nukutetun koiran kurkusta. Hän oli tehnyt vastaavia temppuja niin kauan, että olisi voinut yhtä hyvin avata tukkiutuneita viemäreitä. Silti ehdottoman empaattinen nainen jaksoi rapsuttaa jokaista pelastettua karvaturria, joka luonnontilassa olisi maksanut typeryyksistä hengellään.

Työniloa ei lisännyt vihaviestien tulva, joka oli saanut alkunsa naisen ehdotettua luonnon kuvitteellisen äänestyskäyttämisen simuloimista kaikessa demokraattisessa päätöksenteossa. Piti antaa ääni elämälle kasveista lähtien, mutta toive oli murskaantunut tappouhkauksiin ja jatkuvaan valpauteen.

Kaiken tämän keskelle sormus ilmaantui kuin tarkoitukseton lahja. Kun koiran omistaja kielsi tuntevansa esinettä, jäi vastuu sen kohtalosta lääkärille. Hänelle arvoesine edusti visaista moraalista ongelmaa, jollaisia masennuksen lukitsema mieli ei ollut aikoihin kohdannut.

Toki nainen kykeni paikantamaan sormuksen sisäpinnalta merkinnän ja päivämäärän, jotka viitta-

sivat sen subjektiiviseen merkittävyyteen, ja toki hän pystyi arvioimaan esineen olevan aitoa kultaa. Ei olisi vaikea tehtävä ottaa selvää kyseisenä päivänä järjestetyistä hääjuhlista ja palauttaa objekti sen omistajalle.

Kuitenkin, kun lääkäri seuraavana päivänä käveli läpi kaupungin kohti poliisilaitosta, koki hän kivuliasta epävarmuutta. Hän oli elänyt elämänsä yksin, eikä voinut ymmärtää sormuksen henkimää symboliarvoa. Kadun varrella kyyryssä istuva kerjäläinen tarvitsi kultaa kipeämmin kuin satunnainen aviopari. Samanaikaisesti kerjäläisen elintason kohennus tiesi jätevuorten kasvua, sähköntuhlausta ja pesuveden hetkellistä suurkulutusta. Mitä sanoisi suuri moraalikirja tästä? Kuinka toimia vilpittömästi ja koko sydäimestään oikein?

Tuskastunut nainen hiljensi kävelytahtiaan ja mietti. Lopulta hyvin hennolla liikkeellä, miltei huolimattomasti, hän pudotti sormenkoristimen vanhuksen hattuun.

7.

Kun vanhus illan tullen tutkiskeli saalistaan (muutama hassu kolikko, yksi nappi, puolisyöty purukumi), kiinnittyi huomio arvoesineeseen, jota ukko tosin piti, huononäköinen kun oli, yhtenä hänelle niin usein ennenkin tehdyistä piloista. Siinä määrin erikoinen lahjoitus kuitenkin oli, että hän päätti viedä sen heti aamun sarastaessa entiselle rappioalkoholistille ja peliaddiktille (korttipuliakka, niin häntä oli nimitelty), joka nykyisin piti sekatavarakauppaa lähellä sitä rappukäytävää, jossa vanhus nukkui.

Silmät kiiluen kauppias tutkiskeli esinettä.

”Arvotonhan tää on, mutta voisin mä sulle tästä jonkun kympin heittää.”

”Kympin”, vanhus mutisi toiveikkaana.

”No, sanotaan viistoista.”

Minun on vaikea kuvailla kerjäläisen ilmettä hetkenä, jona hänen entinen kohtalontoverinsa puristi likaantuneeseen kouraan puolittain repeytyneen kymmenen euron setelin ja muutamia kolikoita. Itse asiassa tuo ennen työttömyyttään baletilla elantonsa ansainnut ateisti sosialisti, jota nykyisin auttoivat lähinnä kristityt ja satunnaiset äärinationalistit, jotka eivät miehen taustoja kyselleet, alkoi mil-

"Lopulta miehenalku päätti lahjoittaa rakennukselle sormuksensa. Pehmeästi hyväillen hän asetteli sen keskeiselle paikalle ja osoitti hetken ajan hänelle epätyypillistä myötätuntoa: Kasva, kasva, anna tarinan jatkua."

Sormus on englannista käännetty uuden ajan pyhä kirja ja absurdi satu, joka muuttaa salamannopeasti suuntaansa. Mitätön arvoesine etenee henkilöltä toiselle, mutta mikään ei ole tarkalleen sitä miltä näyttää.

KUSTANTAMO
HELMIVYÖ

Kannen taitto: JT Lindroos

ISBN 978-952-7469-13-2

9 789527 469132